

zaaknummer 2012 T 797

Datum beslissing 20 februari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats]n,

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen [naam],

geboren op [datum], overleden op [naam],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilige Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 25 oktober 2012. Op 13 december 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. [naam], advocaat te [plaats], namens de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus, hierna te noemen: de Congregatie.

Op 24 januari 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met de heer [naam], gespecialiseerd thuiszorgmedewerker van klager. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Congregatie zijn verschenen de heer [naam], Vice-Provinciaal van de Congregatie, hierna te noemen: Vice-Provinciaal [naam], alsmede mr. [naam], advocaat te [plaats].

2. De klacht

2.1. In 1952 werd klager door een voogdijinstelling geplaatst op [internaat] te [plaats]. In de kelder van [internaat] was een aantal cellen, die onderdeel waren van de strafmaatregelen die in [internaat] gehanteerd werden. Aangeklaagde beheerde deze strafcellen. Voorts was aangeklaagde de leider van 'Wandelclub [naam]'. Bij deze wandelclub was een slagwerkband om het ritme aan te geven bij het lopen. Klager wilde heel graag bij deze trommelaars horen.

Zeker twee maal per jaar werd klager voor twee tot drie dagen naar de strafcel gestuurd. De eerste keer dat klager in de strafcel verbleef kwam aangeklaagde bij hem in de cel en vroeg klager bij hem op schoot te komen zitten. Aangeklaagde aaide klager over zijn bol en gaf hem een sigaret te roken. Iets wat streng verboden was zeker in het cellencomplex. Aangeklaagde besprak de mogelijkheid voor klager om trommelaar te worden bij de wandelclub. Klager was aanvankelijk blij met deze aandacht, omdat hij zijn moeder zelden zag en zijn vader destijds geen rol in zijn leven speelde. Tijdens dit eerste bezoek van aangeklaagde betastte hij ook het geslachtsdeel van klager over zijn broek heen. Hierbij sprak hij de woorden uit: 'Ja, je wordt al een grote jongen en bijna een man.' Bij het volgende bezoek van aangeklaagde werd klager weer uitgenodigd om bij aangeklaagde op schoot te komen zitten. Aangeklaagde trok klagers broek uit en begon zijn blote geslachtsdeel te betasten. Klager wist niet wat hem overkwam. Tegelijkertijd begeleidde aangeklaagde klagers hand onder zijn pij, zodat klager ook het blote geslachtsdeel van aangeklaagde betastte. Uiteindelijk drong aangeklaagde met zijn penis binnen in de anus van klager. Dit deed erg veel pijn en klager begon te huilen. Aangeklaagde kwam dan ook klaar. Het op deze wijze seksueel misbruiken door aangeklaagde, waaronder het met zijn penis binnendringen in de anus van klager, heeft gedurende vier jaren ongeveer 15 keer plaatsgevonden.

Aangeklaagde belofde klager allerlei extraatjes zolang klager geheim hield wat zich tussen hen afspeelde in het cellencomplex.

2.2. Klager heeft veel moeite om mensen en relaties te vertrouwen. Lange relaties heeft hij nooit gehad, omdat klager nooit heeft geleerd genegenheid, liefde en warmte te geven. In relaties is klager altijd erg gericht geweest op seks en had –achteraf gezien– veel moeite om liefde te geven.

Wanneer klager in een voor hem dreigende situatie verkeerde, kon klager zeer snel heel agressief reageren. Van nature is klager echter, naar eigen zeggen juist een zachtaardig en behulpzaam persoon. Zijn overmatige alertheid en snelle toepassing van geweld, wijdt klager aan het misbruik door aangeklaagde en aan het gebrek aan vertrouwen dat klager in feite van jongs af aan ontwikkelde; destijds was dit voor hem een goede overlevingsstrategie

In 1997 is klager overspannen geraakt en heeft 13 jaar lang begeleiding gehad van [instantie]. Ook thans nog gebruikt klager antidepressiva en heeft hij naast huishoudelijke hulp ook speciale geestelijke thuiszorg. Sinds het seksueel misbruik binnen de R.-K. Kerk in 2010 uitgebreid in de media is gekomen, heeft klager het heel moeilijk gekregen. Zijn strategie om over het seksueel misbruik te zwijgen hielp niet meer.

Klager leidt een teruggetrokken leven en is niet goed in staat relaties aan te gaan en te behouden. Zelfs met zijn kinderen heeft klager weinig contact. Zij zijn niet op de hoogte van hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan.

2.3. Met zijn klacht wenst klager oprechte erkenning te verkrijgen voor hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan. Voorts wenst klager dat er maatregelen worden genomen tegen degenen die destijds verantwoordelijk waren en thans nog posities innemen binnen de orde. Door zijn stilzwijgen te doorbreken hoopt klager wat rust te vinden.

Klager verzoekt de Klachtencommissie zijn klacht gegrond te verklaren.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. [naam] heeft namens de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus in zijn schriftelijke reactie gesteld dat archiefonderzoek naar aangeklaagde geen concrete bewijzen heeft opgeleverd van door aangeklaagde gepleegd seksueel misbruik. Wel zijn er tegen aangeklaagde andere klachten aanhangig gemaakt. Omdat het verweerder onbekend is wat hiervan de uitkomst is, kunnen deze klachten en/of meldingen niet als algemeen steunbewijs dienen.

Mr. [naam] heeft erop gewezen dat klager pas in of na 2010 zijn strategie om te zwijgen heeft opgegeven, nadat het seksueel misbruik binnen de R.K.-Kerk in de openbaarheid kwam. Hierdoor kan de aannemelijkheid van de klacht van klager, hoe oprecht deze ook mag zijn, niet objectief getoetst worden. Daarentegen heeft de heer [naam] ter zitting aangegeven dat hij gedurende de jaren 2007 en 2008 op de hoogte is gesteld van het seksueel misbruik door aangeklaagde. Het is aan de Klachtencommissie om hieraan een bewijswaarde te koppelen, aldus mr. [naam].

Ter zitting heeft Vice-Provinciaal, [naam] aangegeven dat het verschrikkelijk is wat klager is overkomen. Hiervoor heeft Vice-Provinciaal [naam] namens de Congregatie zijn excuses aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. In het klaagschrift van klager wordt uitvoerig geschreven over lichamelijk geweld dat klager heeft ondergaan in de periode dat klager bij de Zusters van de Orde van de Franciscanessen verbleef. Deze beschuldigingen van klager hebben geen betrekking op mogelijk seksueel misbruik. De Procedure ziet slechts op seksueel misbruik. Lichamelijk geweld valt niet onder het bereik van seksueel misbruik, zoals omschreven in artikel 1.3 van de Procedure. Om die reden komt de Klachtencommissie niet toe aan de bespreking van het omschreven lichamelijk geweld –hoe verwerpelijk ook– dat klager heeft ondervonden in de periode dat klager bij de Zusters van de Orde van de Franciscanessen verbleef.

De Klachtencommissie zal zich bij haar beoordeling van de klacht van klager beperken tot het gestelde seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde.

4.4. Er zijn ongeveer 63 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet

meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen zoals omschreven onder paragraaf 2.1 hebben plaatsgevonden.

Gedurende vier jaren en ongeveer 15 keer is aangeklaagde de anus van klager binnengedrongen met zijn penis. Ook heeft aangeklaagde klagers blote geslachtsdeel betast en klager gedwongen datzelfde bij hem te doen. Dit telkens voor zijn eigen gerief.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring van klager op belangrijke punten ondersteund door de reeds gegrond verklaarde klacht jegens aangeklaagde, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2012T740. Ook in deze klacht wordt gesproken over het gevangen zetten van de betreffende klager in de kelder van [internaat], alwaar de betreffende klager door aangeklaagde verkracht werd.

Daarbij heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de verklaring van de heer [naam] ter zitting, waarin hij heeft aangegeven dat klager in 2007 aan hem heeft verteld dat er dingen met hem gebeurd waren in de periode dat hij in [internaat] verbleef. Stukje-bij-beetje, over een periode van anderhalf jaar, heeft klager aan de heer [naam] verteld dat aangeklaagde hem seksueel misbruikt heeft.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde creëerde een verwarrende situatie voor klager door hem te belonen met extraatjes en hem de mogelijkheid voor te houden deel te nemen aan de trommelaars van de wandelclub '[naam]', hetgeen klager heel graag wilde. Klager moest dan wel zijn mond houden over hetgeen zich tussen hen afspeelde in het strafcellencomplex. Daarbij was aangeklaagde de verantwoordelijke van het strafcellencomplex en was klager aan zijn verantwoordelijkheid toevertrouwd, wanneer klager in het strafcellencomplex verbleef.

4.6 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Vice Provinciaal [naam], heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciale Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilige Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren, nogmaals het klager aangedane leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

Dit advies is vastgesteld op 20 februari 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilige Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.